

STRÖMSTAD AKADEMI

Nordiskt institut för avancerade studier

NYHETSREBREV NOVEMBER 2022, intern edition

Innehåll

Redaktörens ruta	1
Ordförandens rapport	2
Rektors rapport	3
Gudmund Bergqvist: Vetenskapskrönika i Strömstads tidning	4
Gudmund Bergqvist: Ukrainakriget 9 månader	5
Carl Olivestam: Om SA-möten.....	6
Bode Janzon: Föreläsningsserie på Bohusläns museum	7
Vetenskapslördag i Falun	8

Redaktörens ruta

R_e_d_a_k_t_ö_r_e_n_s_r_u_t_a_ Anders Gustavsson

Ryggkirurg och styrelseordförande Peter Fritzell rapporterar om aktuella händelser i Strömstad akademi.

Informatikforskare och rektor Per Flensburg informerar om aktuella händelser i Strömstad akademi.

Barnläkare Gudmund Bergqvist reflekterar över den svåra situationen i det krigsdrabbade Ukraina. Han skrev också en krönika i Strömstads tidning om antologin Värderingar utgiven av Strömstad akademi.

Läroarutbildare och religionsvetare Carl Olivestam diskuterar frågan om Strömstad akademis möten i framtiden skall vara fysiska, digitala eller hybrida.

Historiker Bode Janzon rapporterar om den föreläsningsserie som Strömstad akademi bedriver på Bohusläns museum i Uddevalla i samarbete med museet och Folkuniversitetet hösten 2022 och våren 2023.

Etnolog Anders Gustavsson representerade Strömstad akademi vid Högskolan Västs årshögtid i Trollhättan den 11 november 2022.

I AAS-serien nr 70 har **kemisten Ulf Berg** publicerat Right and Left in the Drug World. A stereochemical perspective <http://stromstadakademi.se/AAS/AAS-70.pdf>

I videoserien nr 58 har **litteraturvetare Torsten Rönnerstrand** publicerat Kärleksinbiter från Bibeln till Millennium <http://stromstadakademi.se/SAV/SAV-58.pdf>

I Fria skriftserien nr 31 har **didaktiker Åsa Morberg** publicerat Vad händer efter valet med ny regering och Tidöavtalet med Socialdemokraternas stopp för etablering av fristående skolor med konfessionell inriktning? <http://stromstadakademi.se/FSS/FSS-31.pdf>

Redaktör: Anders Gustavsson
Layout: Per Flensburg

Försök att värva nya medlemmar till Akademien, inte minst yngre forskare. Skicka förslag till Rektor Per Flensburg: per.flensburg@stromstadakademi.se

Jag önskar nya bidrag till decembernumret av Nyhetsbrevet med deadline den 27 december 2022 till anders.gustavsson@ikos.uio.no. Sänd kortare artiklar, debattinlägg och/eller recensioner av ny vetenskaplig litteratur. Svenska bidrag skall ha en engelsk översättning. OBS: Filen ska vara i word- eller open office format!

Sänd också bidrag till Akademiens skriftserie Acta Academiae Stromstadiensis, AAS, och videoserien SAV under adressen: gudmundbergqvist@hotmail.com.

Ordförandens rapport

Kollegor i Strömstad akademi

Lokalavdelningarna och Strömstad. Sveza Daceva i Strömstad har erbjudit sig att vara sammankallande i denna avdelning, och vi tackar dig för detta Sveza! Med dina kontakter i kommunen ska det bli så viktigt/intressant att följa utvecklingen här, inte minst eftersom det nu har uppstått viss turbulens i Strömstad då kommundirektör Mats Brocker i början av november i år avslutat sitt uppdrag, och ny direktör ska utses. Vi bör i Akademien göra allt för att presentera oss på ett relevant vis för den nya styrelsen!

Arbetet i respektive lokalavdelning fortsätter, där Göteborgsavdelningen med Jens Allwood i spetsen är ett föredöme, och månatligt aktiv. De web-möten som annonseras här inbjuder alla att delta, se löpande era mail!

En viktig människa, Museiintendent Ulf Hansson i Strömstad, har gått bort för en månad sedan. Det är med stor sorg vi i Akademien emottagit denna information, och vi vill uttrycka de varmaste kondoleanser till hans familj, och tacka för allt han bidragit med till Akademiens verksamhet, och förstås till alla andra; <https://www.stromstadtidning.se/nyheter/ulf-hansson-harg%C3%A5tt-bort-han-hade-ett-stort-hj%C3%A4rta-1.83789795>

Vidare; Tack Anders Gustavsson, Per Flensburg, Marylou och alla ni andra som jobbar vidare med Akademiens motto; "Behåll och vidarebefordra kunskap i samhället oavsett ålder". Att räkna upp alla som bidragit till, och fortsatt bidrar till, Akademiens verksamhet skulle ta för stort utrymme. Kom ihåg att besöka hemsidan då och då för att få aktuell information, och också för att komma med önskemål om eventuella förändringar; <http://stromstadakademi.se/wp2/publikationer-2/videoserien/>

Styrelsen kommer att ha ett fysiskt möte i Falun fredagen den 9/12. Här kommer, förutom genomförda och framtida projekt, att diskuteras Vetenskapsfestivalen 2023, samt inte minst övertagandet av ordförande- och kassörskapet av Åsa Morberg och John Fletcher, respektive.

Dagen efter, lördagen den 10/12, kommer Lokalavdelningen i Falun att ha ett publikt möte med deltagande av flera ledamöter, t ex Gudrun Olsson, Carl Olivestam och Peter Fritzell (se bilagd affisch).

Summa summarum; Strömstad akademi är en avgörande viktig aktör för att stötta forskning och för att sätta Strömstad och Sverige på kartan för att hjälpa till med just detta!

Peter Fritzell

Rektors rapport

Ett av syftena med Strömstad akademi är att ge ledamöterna maximal tid att ägna sig åt forskning och andra aktiviteter och att minska den administrativa bördan. Fördenskull skiljer vi ganska strikt på *förvaltning* och *verksamhet*. Förvaltning handlar om ekonomi och organisation och leds av ordföranden. Verksamheten i form av publiceringar, seminarier, konferenser leds av rektor. Till deras hjälp finns ett antal förtroendevalda i form av styrelse och redaktionskommitté. En stor del av verksamheten sker i lokala avdelningar som leds av en lokalansvarig. Arbetsuppgifterna beskrivs i befattningsbeskrivningar och i en delegationsordning. Dessa kommer att bli tillgängliga på hemsidan och är i varje fall till en början möjliga att kommentera. I praktiken är det en beskrivning av vårt nuvarande arbete och syftet är att för anslagsbeviljare visa att vi har ordning och reda i våra rutiner. Med dessa som hjälp kan mycken administration undvikas. Alla vet vilka beslut de kan fatta och det behövs ingen diskussion eller något möte.

Marknadsföring

Detta är ett problem. Vi måste skapa en grupp, skild från ledningen och med kreativa och engagerade medlemmar. Innan dess måste det finnas en tydlig beskrivning av akademins syfte och inriktning. Det är viktigt att vi beskriver akademien och dess verksamhet och inte blandar in en massa administrativa överväganden. I detta sammanhang är föreningen ett stöd för akademien och dess verksamhet. Att ange akademins syfte och inriktning är ett beslut som årsmötet tar. Huvudsakliga arbetet för att utarbeta detta förslag ligger på ordföranden och rektor. Förhoppningsvis kan detta fastställas vid årsmötet 2023. Dessförinnan bör det diskuteras i nyhetsbrev, i AU och i styrelsen. När syfte och inriktning är klara kan marknadsföringen äntligen börja. Under tiden kan vi arbeta enligt mål-medelanalysen nedan.

Mål-medel analys

I mitt förra nyhetsbrev beskrev jag en vision för Strömstad akademi. Jag ska nu göra en konsekvensanalys av den och gör det i form av en mål-medelanalys. Det finns andra sätt att göra konsekvensanalyser på, t ex SWOT-analys, men en mål-medel är mer konstruktiv och framåt-syftande. Givetvis kan det finnas andra mål och andra medel och de är på intet sätt statiska. Både mål och medel förändras i den takt organisationen utvecklas, men detta är mitt förslag till hur vi ska börja.

Behövliga resurser

Mål	Medel
Bli en vital, kreativ och skapande kraft i samhället	<ul style="list-style-type: none"> Bli känd Skriva debattartiklar Skriva vetenskapliga publikationer av hög kvalitet
Väcka uppmärksamhet	<ul style="list-style-type: none"> Publicera Aha-upplevelser Uppträda i massmedia Debattartiklar
Bli känd	<ul style="list-style-type: none"> Starta tidskrift och få den registrerad i forskningsdatabaser
Skriva högkvalitativa artiklar	<ul style="list-style-type: none"> Tydliga kriterier för granskning Uppmuntra ledamöter att publicera sig
Uppmuntra publicering	<ul style="list-style-type: none"> Webinarier som inspirerar Tydliga kriterier för granskning Möjlighet till diskussion med medforskare
Inspirerande webinarier	<ul style="list-style-type: none"> Många deltagare och intressant ämne
Tydliga kriterier för granskning	<ul style="list-style-type: none"> Utarbetade av redaktionskommittén och täckande så många ämnen som möjligt

De medel vi behöver för att förverkliga målen kräver vissa resurser. Nedan en kort uppräknig. Vi har två skilda organisationer med delvis överlappande mål: Akademien och föreningen. Det jag diskuterat ovan är akademien Strömstad akademi. Det är därför jag inte sagt något om sek-

Medel	Resursbehov
Bli känd	Logga, beskrivande och säljande text
Skriva debattartiklar	Kunskap om den aktuella debatten, säljande text
Skriva vetenskapliga publikationer	Möjlighet till digitala möten Möjlighet att träffas
Uppträda i massmedia	Säljande text
Starta tidskrift	Kunskap om hur en tidskrift kommer in i databaserna
Tydliga granskningskriterier	Utarbetas av en redaktion
Inspirerande webinarier	Bra föreläsare
Möjlighet att diskutera med medforskare	Diskussionsforum både i real tid men även asynkront. Programvara för att samarbeta.

reterare, kansli och annan administration. Det vi i huvudsak sysslat med de senaste två åren är föreningen Strömstad akademi. Per leder akademien och Åsa kommer att leda föreningen, men givetvis måste de två samarbeta. Våra erfarenheter hittills talar för att det kommer att gå väldigt bra.

Gudmund Bergqvist: Vetenskapskrönika i Strömstads tidning

Bild: Privat

VETENSKAPSKRÖNIKA

*Gudmund Bergqvist
Biträdande professor i pediatrik
Strömstad akademi*

I oktoberkrönikan i Strömstads Tidning presenterade Strömstad akademi en översikt av publikationer som akademien har gjort. Det handlade om böcker, antologier, fria skrifter, onlineserier, videos och onlinetföreläsningar.

Vilka ämnen som har berörts framgår i fria serien FS 18 för 2020/2021 och i FS29 för 2021/2022. Förutom onlinetföreläsningar finns även material från konferenser i Falun och

Marston Hill, ett resultat av aktivitet i föreningens lokalavdelningar. Aktiviteten fortsätter med nya onlinetföreläsningar och som medlem kan man få länk för att följa dem.

Jag nämnde de olika antologierna; Vision och verklighet, Barnbarnens århundrade, Hälsa och miljö, Strömstad academy – History and Reflections, Forskarkarriärer och Pandemier – samt en om värderingar som jag ska berätta lite mer om: Värderingar – värdekartor, utgiven 2019.

I vår tid spelar värderingar i olika ämnen en stor roll. Media exploderar av åsikter som bottnar i värderingar och är en av grunderna för identitetsideologin som är så aktuell. Våra politiska partier, exempelvis, talar hela tiden om sina värderingar. Men vad är egentligen värderingar? Detta förklaras och där finns exempel från olika länder och ett antal olika metoder för att mäta dessa.

Media hänvisar ofta till World Value Survey (WVS) som har sitt säte i Stockholm. Den visar att Sverige sticker ut under rubriken "sekulära värderingar". I denna använder man sig av en ekonomisk faktor på en skala (x) och sekularitet på en annan skala (y). WVS beskrivs ingående men även andra skalor som visar på styrkor och svagheter.

Det ifrågasätts i en uppsats om speciellt svenska värderingar finns. Hur påverkar värderingar vårt välstånd? Psykologiska synpunkter på immigration mot bakgrund av olika värderingar i olika länder lyfts fram. Hur påverkas detta. Hur värderingar har ändrats över tid, beskrivs i exempel från gravstenar. Hur påverkar våra respektive värderingar en interkulturell kommunikation? Slutligen finns en kritisk analys av WVS, som påvisar dess svagheter med för många "mjuka frågor". Där tas exempelvis ingen hänsyn till olika länders storlek och komplexitet. Som man ropar får man svar!

Funderar du på en julklapp inför julen? Titta gärna på antologierna i Strömstad Bokhandel, en present som man inte blir besviken på!

Akademien har i en följd av år donerat antologier till gymnasiet att dela ut som stipendier. Arbetet pågår med nya antologier. Stöd gärna arbetet i Strömstad akademi. Bli stödjande medlem i en mångvetenskaplig förening!

Gudmund Bergqvist: Ukrainakriget 9 månader

Ukrainakriget 9 månader

Gudmund Bergqvist

Det är nu 9 månader sedan Putinregimen i Ryssland startade ett anfällskrig mot sin granne Ukraina, ett krig som strider mot alla internationella konventioner. Kriget har från rysk sida fortsatt med upprepade krigsbrott och ledde till den största flyktingvågen i Europa sedan andra världskriget. EU utlöste det generella flyktingdirektivet. Trots sin potentiella överlägsenhet har kriget gått dåligt för Ryssland med stora förluster. Ukraina har stötts från "väst" med kraftiga sanktioner mot Ryssland, stort ekonomiskt stöd och stora vapenleveranser. Ukraina, men framför allt den ukrainska armén, har visat stor kompetens, uthållighet och kampvilja. Ryssland har hela tiden trappat upp nu senast i höst med tvångsmobilisering av 300.000 man, varav en del redan sänts till fronten utan träning och man försöker systematiskt förstöra all infrastruktur i Ukraina - ytterligare ett krigsbrott.

Ryssland har inlett ett energikrig mot EU vilket lett till höga elpriser och förvärrat inflationen, som kom efter Covid 19 pandemin.

Det är väsentligt för Ukraina och Europa och världen att Ryssland ej vinner kriget! Detta skulle leda till ytterligare anfällskrig för att utvidga det ryska imperiet. Moldavien och Georgien riskerar att bli de första offren, men listan kan bli lång! Det är en kamp mellan demokratier och auktoritära stater om att dominera i the "world order".

Ukraina behöver allt stöd nu med pengar, vapen och efter kriget både ekonomiskt och tekniskt stöd för en återuppbyggnad som syftar till fungerande samhälle och EU-medlemskap.

Så håll i! Håll ut! Minska elanvändningen, Hjälp Ukraina även via civilsamhället!

Slutligen skulle jag som Cato vilja säga

Praeterea censeo Kaliningradum esse demilitari

(förresten anser jag att Kaliningrad skall demilitariserar)

Detta skulle på sikt underlätta införande av demokrati och rättsstat i Ryssland sedan den nuvarande regimen fallit.

Carl Olivestam: Om SA-möten

Ska våra SA-möten vara fysiska, digitala eller i hybridform?

Carl Olivestam

Under årens lopp har vi inom Strömstadakademis styrelse och årsmöte funderat också över arbetsformerna. Pandemin kom att stressa dessa våra invanda arbetsformer. Visst var det bekvämt att slippa resor, övernattningar när de fysiska mötena ersattes med digitala. Efter att pandemin avklingade, åtminstone i vårt medvetande, påbörjades prövade vi också hybridmöten.

Men det visade sej att samtliga alternativ till fysiska möten hade sina begränsningar och svårigheter att övervinna. Och hittills har vi inte lyckats bemästra dessa.

Dessa problem är inte något som endast berör en ideell förening. Det har blivit ett samhällsproblem. Jag blev därför glad över att träffa på en artikel där skribenten mer strukturellt gav sin vägledning i hur vi kan räta upp den sargade möteskulturen. <https://arbetsplatsenfokus.se/>

Det finns utmaningar men jag ser mest av allt möjligheter, skriver artikelförfattaren Lena Falkman.

Tillämpad på vår ideella möteskultur kan denna artikel som riktar sej till arbetslivet ge oss en utgångspunkt för vårt fortsatta arbete.

Arbetsformer bör relateras till vad vi sätter i fokus: Kreativitet/Resultat/gemenskapskänsla. När det är bestämt behövs konkret vägledning kring hur vi kan uppnå en strukturerad genomförandeform som ger alla deltagare lika möjligheter till aktiv närvaro och som samtidigt ger en fortsatt konstruktiv verksamhet för vårt SA.

Först inventerar vi de möten vi har och vilka vi bör ha. Sen fastställer vi ett mötesplan: Varje halvår, månad, vecka.

Därefter överväger vi och bestämmer mötesagendan och syftet samt vilket antal deltagare som ska vara med på mötet,

Besluten avgör sedan vilken teknik och form som bör användas.

I princip kan möten indelas så här och anpassas i vilken form som mötet ska genomföras:

- Gemenskapande möte = fysiskt
- Kreativt problemlösande möte = fysiskt
- Svåra samtal = fysiskt
- Arbetsmöte = fysiska eller digitala
- Avstämningsmöte = digitalt
- Projektmöte = hybrid
- Informationsmöte = hybrid

Det finns säkert andra tillvägagångssätt. Jag tror nu inte att denna vägledning behöver följas fundamentalistiskt.

Med denna information vill jag bara ge en utgångspunkt för ett konstruktivt samtal för att skapa sammankomster mer sammanhållande/gemenskapsbefrämjande/njutningsfullare.

Carl E. Olivestam
Professor of Education
Strömstad akademi

Bode Janzon: Föreläsningsserie på Bohusläns museum

Föreläsningsserie på Bohusläns museum

Bode Janzon

I samarbete med Bohusläns museum och Folkuniversitetet startade Strömstad akademi tidigare i höst en föreläsningsserie som genomförs tisdagskvällar. Fem föreläsningar är inplanerade från november 2021 t o m mars 2023. Först ut var Torsten Rönnerstrand som den 8 november talade över ämnet Kärleksinviter i litteraturen inför ett knappt tjugotal åhörare. Föredraget filmades och kan redan ses på akademins videoserie (SAV 58). Andre man ut var Peter Währborg som den 22 november föreläste om Sjukdom förr och nu inför en åhörarskara av samma storlek som vid tidigare tillfälle.

Även om publiktillströmningen kunde varit bättre är arrangörerna nöjda med anslutningen. Både BM och FU menar att fältet är trögarbetat efter pandemin. Båda föreläsarna entusiastiskt synbarligen sin publik och gjorde mycket god propaganda för Strömstad akademi. Ett varmt tack till dem!

I januari 2023 kommer nästa tillfälle då Gudrun Olsson den ?? januari föreläser om Kärlekens väsen och oväsen, följt av Göran Bryntse som den 21 februari talar om Det eviga avfallet, dvs. kärnkraftens rester. 14 mars avslutar Anders Gustavsson föreläsningsserien på museet med att tala om Bohuskustens kvinnor med rubriken "Underdånig var hon inte".

Intresse finns för en fortsättning både hos ansvariga på museet och Folkuniversitetet. Med hopp om gott gensvar när en förfrågan skickas ut till ledamöterna under kommande vinter.

Vetenskapslördag i Falun

Vetenskapslördag

10/12

kl.10.00-14.00

Kulturhuset Tio14 / Klubbscenen

Föreläsningar med fokus på FN:s globala mål för hållbar utveckling

Strömstad akademi inbjuder, tillsammans med Folkuniversitetet Dalarna, till intressanta föreläsningar med utgångspunkt i de globala hållbarhetsmålen.

Medverkande:

Sanne Godow-Bratt Research Assistant of Sustainable Society Development / Moderator

Gudrun Olsson professor i psykologi / Mål 5: Jämställdhet sedd genom kärlekens optik

Carl Olivestam professor i utbildningsvetenskap / Mål 4: God utbildning för alla

Peter Fritzell docent i ortopedi / Mål 3: Är antibiotika farligt?

Paneldiskussion / Ett hållbart samhälle

Med stöd av: Falu Miljögrupp, Jordens Vänner Dalarna, SKPF Pensionärerna avd 6, Falun Fridays For Future FFFF, Folkkampanjen mot kärnkraft och kärnvapen FMKK, Folkuniversitetetsföreningen, Naturskyddsföreningen Dalarna.

Upprop: Lärare i kemi och biologi

Thomas Lingefjärd har etablerat ett samarbete med Ljungskile folkhögskola om ett naturvetenskapligt basår. Fantastiskt fint initiativ! Akademin tackar dig! Men det hela är beroende av att åtminstone två saker faller på plats: Att folkhögskolan får resurser för att starta denna kurs och att det finns lärare från Strömstad akademi som kan undervisa i biologi och kemi. Thomas tar själv hand om fysik och matematik, men vi behöver en kemist och en biolog, det kan vara samma person. Arvode utgår och är i viss utsträckning förhandlingsbart. Undervisningen sker på distans. Så man behöver inte åka till Ljungskile. Om du är intresserad kontakta mig på per@flensburgs.se

Per Flensburg